

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

№4

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

2026 APREL

Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.uz/pages/4802>

05.00.00 - Texnika fanlari
08.00.00 - Iqtisodiyot fanlar

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB™
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

OpenAIRE

ROAD

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

BASE

Crossref

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

ISSN: 3060-463X

РЭУ.РФ
РОССИЙСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ Г.В. ПЛЕХАНОВА
ТАШКЕНТСКИЙ ФИЛИАЛ

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr, 2026-yil, aprel.

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afarovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalendar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

Yusupov Maxamadamin Abduxamidovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor

Kalonova Moxigul Baxritdinovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor.

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Norboyev Odil Abrayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Pardaev Umidjon Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc)

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
05.01.07 – Matematik modellashtirish
05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
05.08.06 – "G'ildirakli va gusenisali mashinalar va ularni ishlatish" (texnika fanlari)
05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 – Makroiqtisodiyot
08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 – Ekonometrika va statistika
08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 – Marketing
08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 – Menejment
08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK

Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

STRATEGIC INTEGRATION OF BUSINESS PLANNING AND FORECASTING IN INDUSTRIAL ENTERPRISES.....	11
Sharipov K.A., Ismatullayev T.R.	
ВКЛАД БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЫ В СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ МАХАЛЛЕЙ РЕСПУБЛИКИ КАРАКАЛПАКСТАН: МЕХАНИЗМЫ, ДИНАМИКА И СТРАТЕГИЧЕСКИЕ ОРИЕНТИРЫ	21
Бабаназарова Гульзар Зиуатдиновна	
BUDJET TASHKILOTLARIDA XARAJATLARNI REJALASHTIRISH VA MOLIYAVIY NAZORATNI TASHKIL ETISH.....	27
Karayev Payzillaxon Yusufxonovich	
FERMER XO'JALIKLARINI MOLIYAVIY QO'LLAB-QUVVATLASHDA SUBSIDIYA AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH.....	32
Xakimov Zafar Ibragimovich	
IQTISODIY O'SISHGA ERISHISHDA DAVLAT INNOVATSION VA INVESTITSION SIYOSATINING O'RNI	38
Xaydarova Yorqinoy Asqar qizi	
QURILISH SANOATIDA KORXONALARNI MOLIYALASHTIRISHNING NAZARIY KONSEPSIYALARI VA ZAMONAVIY YONDASHUVLARI.....	44
Igitov Jurabek Kuzibekovich	
ОСОБЕННОСТИ ВЫБОРА СТРАТЕГИИ РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИЯТИЙ МЕТАЛЛУРГИЧЕСКОГО КОМПЛЕКСА	50
Абдуллаева Матлуба Нематовна, Акбарова Муфаррах Мухитдиновна	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СИСТЕМЫ КОМПЛЕКС-КОНТРОЛЯ В КОМПАНИЯХ С ГОСУДАРСТВЕННЫМ УЧАСТИЕМ В УЗБЕКИСТАНЕ	56
Халтурдиев Айтмурат Маратович	
O'ZBEKISTONDA RAQAMLI IQTISODIYOTNING ICHKI BELGILARI	64
Saatova Lolaxon Ergashevna	
INNOVATSION YONDASHUVLAR ASOSIDA OZIQ-OVQAT KORXONALARIDA RAQOBATBARDOSHLIKNI OSHIRISH MEKANIZMLARI	71
Pulatov Abdullo	
MAJBURIY IJRO ETISH CHORALARINI TAKOMILLASHTIRISH: MILLIY VA XORIJIY TAJRIBA.....	76
Axmedov Zafarjon Zokirjon	
МОДЕЛЬ ИНТЕГРИРОВАННОЙ СИСТЕМЫ ESG-ТРАНСФОРМАЦИИ И ЭКОНОМИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ ЕЁ РЕАЛИЗАЦИИ НА ПРЕДПРИЯТИИ ПО ПРОИЗВОДСТВУ ПОЛИМЕРНОЙ УПАКОВКИ	80
Ташпулатов Дильмурад Рустамович	
KORPORATIV KORXONALARDA KAPITALNI BUDJETLASHTIRISH JARAYONINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	85
Latipova Shaxnoza Maxmudovna	
INNOVATSION MENEJMENTDA KOMMUNIKATSIYA VA TASHKILY MOSLASHUVCHANLIKNING ROLI: O'ZBEKISTON SHAROITI MISOLIDA	92
Atamatov Abdusalil Salomovich	
QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARINING AHAMIYATI VA UNING SALOHİYATINI BELGILOVCHI OMILLAR	97
Qodirov Baxodir Tursunovich, To'rayev Qaxramon Zokirjonovich	

NAMANGAN VILOYATIDA AYOLLAR TADBIRKORLIK FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHDA TADBIRKORLIK MUHITINI BAHOLASH	103
Raximova Moxigul Isroiljonovna	
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIGA TO'G'RIDAN-TO'G'RI XORIJIY INVESTITSİYALARNI JALB ETISH BILAN BOG'LIQ MUAMMOLAR VA ULARNI BARTARAF ETISH YO'LLARI	107
Davitova Shaxzoda Doniyor qizi	
ANALYSIS OF THE FORMATION OF MARKET DEMAND AND THE ESTABLISHMENT OF EQUILIBRIUM IN A MARKET ECONOMY	112
Kamilova Nargiza	
BO'LAJAK FIZIKA O'QITUVCHILARINI NANOTEXNOLOGIYA SOHASIDAGI BILIMLARNI TAQDIM ETISHGA VA O'QITISHGA TAYYORLASH METODIKASI	115
Sottarov Abduvali Umirqulovich	
INTEGRATING AI INTO STRATEGIC MANAGEMENT IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS	120
Uktamova Durdona Bakhtiyor qizi, Sultonali Umaraliyevich Mekhmonov	
BARQAROR RIVOJLANISH SHAROITIDA IJTIMOYIY HISOBOTLAR VA ULARNING AHAMIYATI	130
Sayfullayev Mexroj Sayfullayevich	
SANOAT KLASTERINING IQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING USLUBIY JIHATLARI.....	135
Satvoldiyev Ulugbek Kamilovich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA TIJORAT BANKLARI LIKVIDLIGINI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISHNING INNOVATSION YONDASHUVLARI	140
Yangiboev Rustam Berdiyrovich	
MINTAQA IQTISODIY O'SISH DRAYVERLARINI RIVOJLANTIRISHDA MOLIYAVIY XAVFLARNI BOSHQARISH MEKANIZMLARI.....	145
Turopova Nigora Xolmurod qizi	
ЭКОЛОГИЯ ТУРИСТА КАК МЕТОД СОЗДАНИЯ КОМФОРТНОЙ И УСТОЙЧИВОЙ СРЕДЫ ДЛЯ ПУТЕШЕСТВЕННИКОВ.....	149
Наурызбаев Алиакбар Рустамович	
BINO VA INSHOOTLARNI BARPO ETISHDA PREFABRIKATSIYALASHGAN HAMDA MODULLI QURILISH TIZIMLARINI AQLLI BOSHQARUV ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	152
Solijonov Javoxirmirzo Obidjon o'g'li	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA AKSIYADORLIK TIJORAT BANKLARIDA KORPORATIV BOSHQARUVNI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	163
Saidaxmedova Aida Mirzayevna	
O'ZBEKISTONDA KO'CHAT YETISHTIRISHNING HOZIRGI HOLATI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI.....	169
Abdufarmonov Farrux Faxriddinovich	
O'ZBEKISTONDA EKSPORTGA YO'NALTIRILGAN QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI SIFATI VA XALQARO STANDARTLARGA MUVOFIQLIGI TAHLILI	174
Safarova Muxabbat Radjabovna	
TIJORAT BANKLARI DEPOZIT SIYOSATI VA DEPOZIT BAZASI DINAMIKASINING BANK LIKVIDLIGIGA TA'SIRI	178
Sulaymanov Samandarboy Adhambek o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ISLOMIY MOLIYANING BANK TIZIMIGA INTEGRATSIYASI: MUAMMOLAR, IMKONIYATLAR VA TRANSFORMATSIYA YO'NALISHLARI	186
Adilov Zuxriddin Marip o'g'li	
SAMARQAND VILOYATI SANOATINING HUDUDIY TARKIBINI TAKOMILLASHTIRISHNING AYRIM MASALALARI.....	190
Uralov Eliboy Omonovich	

DIVERSIFIKATSIYALASHUV ASOSIDA QURILISH TARMOG' I RIVOJLANISHINI KO'P OMILLI BOG'LANISHLAR ASOSIDA MODELLASHTIRISH.....	194
<i>Yembergenova Aynur Aydosbaevna</i>	
ЩЕБЕНОЧНО-МАСТИЧНЫЙ АСФАЛЬТОБЕТОН В КИТАЕ: СОСТАВ, СВОЙСТВА, ИННОВАЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ.....	201
<i>Карабаев Абдужаббор Мелиевич, Занг Хайфей</i>	
TADBIRKORLIK FAOLIYATIDA SUBYEKTIV RISKNI SHAKLLANTIRUVCHI KOGNITIV OMILLAR VA ULARNI BOSHQARISH MEKANIZMLARI	205
<i>Abduxamid Abdumalikovich Bektemirov</i>	
HOMILADOR AYOLLAR UCHUN MAXSUS KIIYIMLARNI LOYIHALASHDA ISTE'MOLCHILAR TALABLARINI O'RGANISH	211
<i>D.Sattarova, U.Vakhidova, D.Madiyarovna</i>	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA AHOLI DAROMADLARIGA TA'SIR ETUVCHI STATISTIK INDIKATORLAR TIZIMINING METODOLOGIK ASOSLARI VA ULARNING TAHLILIIY IMKONIYATLARI	217
<i>Atayev Jaxongir Erkinovich</i>	
KICHIK BIZNES INVESTITSION KREDITLARINI TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN MOLIYALASHTIRISH.....	221
<i>M.O.Yuldoshova</i>	
HUDUDNING "YASHIL IQTISODIYOT" ASOSIDA RIVOJLANISHINI TADQIQ ETISH: KO'RSATKICHLAR TIZIMI VA BAHOLASH USULLARI	226
<i>Shomirzayev Abdug'affor Abdujabbor o'g'li</i>	
O'ZBEKISTONDA SUV XO'JALIGI TIZIMIDAGI QAYTA TIKLANUVCHI HAVZALAR	231
<i>To'rayev Rasul Nortojiyevich, Seytov Aybek Jumabayevich, Uteuliyev Niyatbay Uteuliyevich, Haydarova Roziya Davronovna</i>	
KORXONALAR IQTISODIY BARQARORLIGINING NAZARIY MODELLARI VA SINERGETIK YONDASHUV ASOSIDA BAHOLASH MEKANIZMLARI	236
<i>Iminova Nargizaxon Akramovna</i>	
TIJORAT BANKLARINING INVESTITSIYA SIYOSATI VA QIMMATLI QOG'OZLAR PORTFELINI BOSHQARISH STRATEGIYALARI	241
<i>Abduvaliyev Sanjar Abdurahmonovich</i>	
PAHTA VA MEVA-SABZAVOT YETISHTIRUVCHI FERMERLARDA TAVAKKALCHILIK XULQ-ATVORINING QIYOSIIY TAHLILI: ISTIQBOL NAZARIYASI ASOSIDA.....	249
<i>Tadjiyev Abdusame Abduhamidovich</i>	
ФОРМИРОВАНИЕ МАРКЕТИНГОВОЙ СТРАТЕГИИ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ.....	253
<i>Алиев Абдулазиз Исмаилович, Кахрамонова Азиза Шухрат кизи</i>	
QQS TIZIMI SAMARADORLIGINI XALQARO INDIKATORLAR ASOSIDA BAHOLASH	259
<i>Eshkarayev Bobir Chariyevich</i>	
QISHLOQ XO'JALIGIDA OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHNING INNOVATSION USULLARI	265
<i>Tadjimirzayev Anvar Abduvoxiidovich, Batirova Raxima Abdujabborovna</i>	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI TIJORAT BANKLARIDA KREDIT RISKINI BOSHQARISH MEKANIZMINING AMALIIY TAHLILLARI.....	273
<i>Hamroyev Sherzod Axtamovich</i>	
ПРОГНОЗИРОВАНИЕ ПОТРЕБИТЕЛЬСКОГО СПРОСА С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ МЕТОДОВ МАШИНОГО ОБУЧЕНИЯ В РОЗНИЧНОЙ ТОРГОВЛЕ УЗБЕКИСТАНА.....	280
<i>Тен Марина Владимировна</i>	
O'ZBEKISTON SANOATIDA MAHALLIYLASHTIRISH DASTURLARINING IMPORT O'RNINI BOSISHDAGI SAMARADORLIGI TAHLILI	287
<i>Sobitova Ra'no Solidjonovna</i>	

NEFT-GAZ LOYIHALARIDA DAVLAT VA INVESTOR MANFAATLARINI MUVOFIQLASHTIRISHNING FISKAL-BOJXONA MEXANIZMLARI.....	290
Mansurov Obid Zaynidinovich	
QURILISH KORXONALARI FAOLIYAT SAMARADORLIGINI BAHOLASH INSTRUMENTLARI	296
Yahyoyev To'liqin Ismatulla o'g'li	
QASHQADARYO VILOYATIDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA TRANSPORT INFRATUZILMASINING TA'SIRI.....	300
Jahongir Ruziboyevich Qosimov, Narzullayeva Charos	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI TIJORAT BANKLARIDA KREDIT PORTFELINING SEKTORLAR KESIMIDAGI RISKLARI VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	306
Norova Nozima Nabiyeвна	
AVTOMOBIL SANOATI KORXONALARIDA BREND STRATEGIYASINI BOSHQARISHNING ZAMONAVIY MODELLARI.....	312
Boboyev L Kadruxja Djuraxodjayeвich	
HUDDUD EKSPORT SALOHİYATINI STATISTIK TADQIQ ETISHDA RCA INDEKSIDAN FOYDALANISH.....	318
Xurramov Ramazon Allayor o'g'li	
СОВРЕМЕННЫЕ КОНЦЕПЦИИ И ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ УПРАВЛЕНИЯ СТРАТЕГИЕЙ БРЕНДОВ В АВТОМОБИЛЬНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ	325
Бобоев Л Кадрухжа Джураходжаевич	
HUDDUDLARDA UY-JOY QURILISHI JARAYONINI TASHKIL ETISHNING QONUNIYATLARI VA TAMOIYILLARI.....	331
Usmanov Mirumar Abdulla o'g'li	
OYNALI FASAD TIZIMLARINI MONTAJ QILISHNING ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARI	339
Inamov Boxodir Nizamovich, Ozodxo'jayev G'aybulla Sherzodxo'ja o'g'li	
KLASSIK SHIFRLASH ALGORITMLARINING XUSUSIYATLARINI NEYRON TARMOQ ORQALI O'RGANISH.....	344
Davlatov Mirzo-Ulug'bek Bobir o'g'li, Allanov Orif Menglimuratovich, Turdibekov Baxtiyor Baxodir o'gli	
АЛГОРИТМ АДАПТАЦИИ ПАРАМЕТРОВ СИСТЕМ ИДЕНТИФИКАЦИИ ДИНАМИЧЕСКИХ ОБЪЕКТОВ.....	350
Сидиков Исамиддин Хакимович, Алимова Гулчехра Рахимжоновна, Ибрагимов Беговот Шералиевич	
ELEKTRON HUKUMATNING BARQAROR RIVOJLANISHI: QOZOG'ISTON VA O'ZBEKISTON TAJRIBASINING QIYOSIY TAHLILI.....	355
Umarova Durdona Abdumannabovna	
UY-JOY FONDI BOSHQARUVINING TASHKILY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	360
Aminova Naima Umar qizi	
RAQAMLI IQTISODIYOT RIVOJI VA UNI TARTIBGA SOLISHDA MUVOZANATLI REGULYATIV SIYOSAT YURITISH.....	365
Davlatov Ulug'bek Baxodirovich	
HUDDUDIY SANOAT ISHLAB CHIQRISHNI INNOVATSION RIVOJLANTIRISH TENDENSIYALARI	370
Avliyaqulov Xudoyberdi	
O'ZBEKISTONDA AHOLINI UY-JOY BILAN TA'MINLASH DASTURLARIDA MAVJUD MUAMMOLAR.....	374
Xannarov Komiljon Karimovich	
DAVLAT FUQAROLIK XIZMATINING JOZIBADORLIGINI OSHIRISH VA DAVLAT FUQAROLIK XIZMATCHILARINI MOTIVATSİYALASHGA OID TEXNOLOGIYALAR.....	380
Bekmurodov Navruz Ergashevich	

FORECASTING AND PROMISING DIRECTIONS OF INNOVATIVE INDUSTRIAL AND INVESTMENT DEVELOPMENT IN THE KASHKADARYA REGION.....	393
Sattorov Shohruh	
ПОВЫШЕНИЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПЫТАТЕЛЬНЫХ ЛАБОРАТОРИЙ НА ОСНОВЕ РАСШИРЕННОЙ РИСК-ОРИЕНТИРОВАННОЙ МОДЕЛИ С ВЕСОВЫМИ КОЭФФИЦИЕНТАМИ.....	400
Загидуллина Карина Рафаиловна	
РОЛЬ ФИНАНСОВОЙ ГРАМОТНОСТИ В РАЗВИТИИ ЖЕНСКОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА.....	405
Viktoriya Kan	
HUDUDLARDA SANOAT MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQRISH JARAYONLARINI STATISTIK BAHOLASH.....	410
Nizomov Maxmud Minvarovich	
ЭФФЕКТИВНОСТЬ И ПРАКТИЧЕСКОЕ ЗНАЧЕНИЕ МЕТОДОЛОГИИ SWOT-АНАЛИЗА ПРИ ФОРМИРОВАНИИ КОРПОРАТИВНОЙ СТРАТЕГИИ.....	414
Махмудов Суннатжон Абдужаббор ўғли	
QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARI BOSHQARUVI STRATEGIYALARINI SAMARALI TASHKIL ETISH.....	419
Ubaydullayev Muhammadjon Abdusamad o'g'li	
TRANSFORMATSION YETAKCHILIK VA XODIMLARNING INNOVATSION XULQ-ATVORI: KORPORATIV TASHKILOTLARDA EMPIRIK TADQIQOT.....	423
Alimov Bobirjon	
EKSPORTBOP QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI QIYMAT ZANJIRIDA LOGISTIKA XARAJATLARINI OPTIMALLASHTIRISHNING IQTISODIY MEKANIZMLARI.....	432
Toxirov Shodibek Jo'ra o'g'li, G.M.Abdulxayeva	
ELEKTRON SAVDODA YASHIRIN IQTISODIY FAOLIYATNI QISQARTIRISHDA MOLIVAVIY NAZORAT MEKANIZMLARINI RIVOJLANTIRISH.....	437
Iskandarova Munisa Hasan qizi	
MAMLAKAT INNOVATSION FAOLLIGIGA TA'SIR ETUVCHI ASOSIY OMILLARNING NAZARIY VA USLUBIY TAHLILI.....	441
Azimov Bobir Fattohevich	
O'ZBEKISTON MAHALLIY BUDJETLARINING O'ZIGA XOSLIGI VA UNING DAROMAD MANBALARINI KUCHAYTIRISH MEKANIZMINING ROLINI OSHIRISH MASALALARI.....	445
Safarmurodova Marjona To'raqulovna	
DAVLAT OLIY TA'LIM MUASSALARIDA MOLIVAVIY MUSTAQILLIK SHAROITIDA RAQOBATBARDOSHLIKNI TA'MINLASH VOSITALARI.....	450
Adizov Bobir Baxtiyorovich	
SIRKULYAR IQTISODIYOT SOHASIDA ILG'OR XORIJIY TAJRIBALAR VA ULARNI O'ZBEKISTON SHAROITIDA QO'LLASH IMKONIYATLARI.....	457
Narzullayev Elmurod Shuxrat o'g'li	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASIDA ETNOTURIZMNI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI VA UNING IJTIMOY-IQTISODIY AHAMIYATI.....	462
Kunnazarova Orazxan	
YANGI O'ZBEKISTON SHAROITIDA INVESTITSION FAOLLIK MEKANIZMI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING NAZARIY JIHATLARI.....	468
Asadova Shaxzoda Zabikhillo qizi	
MINTAQA IMIJI VA INVESTITSIYA OQIMLARI O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK (XORAZM VILOYATI MISOLIDA).....	472
Ibodullayev Dilshod Ibragimovich	
INSON KAPITALI BARQAROR RIVOJLANISH MANBAI SIFATIDA.....	480
Alimova Oydin Baxtiyorovna	

STUDYING THE FACTORS INFLUENCING INNOVATIVE APPROACHES TO REGIONAL EXPORT EFFICIENCY	486
Qurbanov Feruz Baxramovich	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARIGA XORIJIY INVESTITSİYALAR JALB ETISH MEKANIZMLARI	491
Xakimov Akbar Anvarovich	
XORIJIY DAVLATLARDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNI DAVLAT TOMONIDAN QO'LLAB QUVVATLASHNING ILG'OR TAJRIBALARI VA ULARNI MAMLAKATIMIZDA QO'LLASH XUSUSIYATLARI	496
Rajapov Xayrulla Bekdurdiyevich, Atabayeva Mexribon Atabayevna	
ENHANCING LIQUIDITY MANAGEMENT EFFICIENCY IN JOINT-STOCK COMPANIES USING THE GEOMETRIC BROWNIAN MOTION (GBM) MODEL.....	503
Kurbonov Xayrilla	
ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ НАЛОГОВОЙ СИСТЕМЫ УЗБЕКИСТАНА.....	508
Тажибаева Кызларгул Ажиниязовна	
YOSHLAR BANDLIGI VA JINOYATCHILIK O'RTASIDAGI O'ZARO BOG'LIQLIKNI TAHLIL QILISH (O'ZBEKISTON MISOLIDA).....	514
Xusniddinova Gulnoza Ulug'bek qizi	
ГОСУДАРСТВЕННАЯ ПОЛИТИКА РАЗВИТИЯ ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ: МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ И НАЦИОНАЛЬНЫЕ ОСОБЕННОСТИ	520
Зарекеев Ажинияз Абатович	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ МЕХАНИЗМОВ РАЗВИТИЯ МАЛОГО И СРЕДНЕГО БИЗНЕСА В БУХАРСКОЙ ОБЛАСТИ	527
Некова Фатима Борисовна	
DAVLAT INVESTITSIYA SIYOSATINI MODERNIZATSIYA QILISH VA LOYIHALAR SAMARADORLIGINI BAHOLASH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	533
Kenjaev Ikrom Ergashboevich	
BARQAROR IQTISODIY RIVOJLANISHDA YASHIL INVESTITSİYALARNING XALQARO AHAMIYATI.....	536
Siddikov Anvarbek Mamasoliyevich	
“SANOAT 5.0 VA BIZNES JARAYONLARINI BOSHQARISHDA SUN'IY INTELLEKTNI QO'LLASH IMKONIYATLARI”	540
Lutpidinov Shuxrat Zakirdjanovich	
REINVENTING MANAGEMENT SYSTEMS TO DRIVE EFFICIENCY IN INDUSTRIAL ENTERPRISES.....	545
Kodirov Bekzod Khomidjonovich	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN MOLIYAVIY INVESTITSİYALARNI JALB QILISH SHAKLLARI.....	549
Primova Dilafuz To'liqinovna	
TO'QIMACHILIK SANOATINING MILLIY IQTISODIYOTDA TUTGAN O'RNI, O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI VA ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	556
Shoyimov Adiz Sadredinovich	
ISHLAB CHIQARISH KLASTERLARINING HUDUDIY INNOVATSION RIVOJLANISHGA TA'SIRINI BAHOLASH.....	564
Turaeva Nargiza Rustamovna	
SAMARQAND VILOYATIDAGI HUDUDIY OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA RESURS SALOHİYATINI INTEGRATSİYALASHGAN BAHOLASH METODLARI TAHLILI.....	570
Meliboyev Ibrohim	
VIDEO-ANALITIKA ASOSIDA YONG'IN XAVFSIZLIK TIZIMLARINI AVTOMATLASHTIRISHNING TAKOMILLASHTIRILGAN YONDASHUVLARI	575
Shermuhhammad Mo'minov, Tojimirzayeva Xayrixon Abdushukur qizi	

DEVELOPMENT OF «GREEN» AGRICULTURAL SERVICES IN THE CONTEXT OF THE DIGITAL ECONOMY DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN	580
Mirzaev Kulmamat Djanzakovich	
NAMANGAN VILOYATIDA XIZMAT KO'RSATISH SOHALARINING HUDUDIIY IXTISOSLASHUV DARAJASI	586
Tohirov Jahongir Muzaffar o'g'li	
ELEKTR TA'MINOTIDAGI UZILISHLAR TUFAYLI YUZAGA KELADIGAN BEVOSITA VA BILVOSITA IQTISODIY YO'QOTISHLARNI HISOBLASH METODOLOGIYASI.....	593
Oltiboyeva Feruza Ulug'bek qizi	
QISHLOQ XO'JALIGIDA INNOVATSION TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI VA UNING IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	598
Matrasulov Baxodir Erbutayevich	
ЦИФРОВАЯ ТРАНСФОРМАЦИЯ НАЛОГОВОГО АДМИНИСТРИРОВАНИЯ 3.0: ПЕРЕХОД К ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНЫМ НАЛОГОВЫМ СИСТЕМАМ В УЗБЕКИСТАНЕ И СТРАНАХ СНГ	604
Дамир Рустамович Абдулов	
KICHIK BIZNES RIVOJLANISHIGA HUDUDIIY SALOHIIYAT TA'SIRINI BAHOLASH METODOLOGIYASI VA MAHALLIIY BOSHQARUV MEXANIZMLARINING INTEGRATSIYALASHGAN TAHLILI.....	609
Ubaydullayev Akmal Tulkinboyevich	
AVTONOM ROBOTLASHGAN TIZIMLARNI RIVOJLANTIRISH UCHUN HARAkatNI QAYD ETISH MA'LUMOTLARIGA ASOSLANGAN RAQAMLI EGIZAK PLATFORMASI	614
Fazluddin Xusnuddinov Zuxruddin o'g'li, Jamshid InoyatxodjayeV Shuxratullayevich, Jasurxo'ja Xolxo'jayeV Muxtor o'g'li	
HUDUDIIY IQTISODIY RIVOJLANISHDA KICHIK BIZNESNING O'RNI: NAMANGAN VILOYATI MISOLIDA.....	620
Jo'rayev Ilhomjon Kamolidinovich	
IPO O'TKAZISH BOSQICHLARI: XALQARO ILMIY ADABIYOTLAR ASOSIDAGI TAHLIL VA O'ZBEKISTON UCHUN XULOSALAR	626
Sabirova Nozima Normat qizi	
YASHIL OBLIGATSIYALAR BOZORINI RIVOJLANTIRISHNING XALQARO TAJRIBASI VA O'ZBEKISTONDA AMALIYOTGA JORIY ETISH ISTIQBOLLARI	630
Meliqo'ziyeva Dilrabo Muxitdin qizi	
A CROSS-SECTIONAL ANALYSIS OF GLOBALIZATION, EDUCATION, AND TECHNOLOGY'S IMPACT ON IQ LEVELS ACROSS 63 COUNTRIES WORLDWIDE	635
Bahodirova Durdonaxon Tolib kizi, Abdullaxonova Dinora Xursandbek qizi	
DAVLAT BOSHQARUVIDA INVESTITSIYALARNI BOSHQARISHNING TASHKILIIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI RIVOJLANTIRISH BO'YICHA ILG'OR XORIJIY TAJRIBALAR VA ULARDAN FOYDALANISH YO'LLARI.....	641
Zavkiddinov Bobur Botirovich	
ANALYTICAL MODELING AND MATLAB-BASED SIMULATION OF A LINEAR ELECTROMAGNETIC ENERGY HARVESTER WITH A TOROIDAL MAGNETIC CORE	645
Abdullayev Mahmudjon Muhammedovich, Sobirov Shohjaxon G'anijon o'g'li	
JAHON NEFT-GAZ KOMPANIYALARINING MOLIIYAVIIY STRATEGIYALARI	655
Ergashev Muhibbek Aslam o'g'li	
MINTAQAVIIY TURIZM SOHASIDA MALAKALI KADRLAR TAYYORLASH KLASTERLARINI JORIY QILISH MEXANIZMLARI	662
Raxmatov Adxam Itolmasovich	
TIJORAT BANKLARIDA ZAMONAVIIY TO'LOV TIZIMLARINI JORIY ETISH BILAN BOG'LIQ MUAMMOLAR.....	670
Abdusamatov Mamayusup Qulmonovich	
INVESTITSIYALAR SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING O'RNI	677
Pirmatova Farangiz Ma'rufjonovna	

АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ПОВЫШЕНИЯ РЕНТАБЕЛЬНОСТИ АКТИВОВ КОММЕРЧЕСКИХ БАНКОВ	681
Г. Ч. Джавлиев	
TABIYIY POLIMER ASOSIDA ISHLAB CHIQLILGAN BIO-MEMBRANALAR YORDAMIDA ICHIMLIK SUVINI TOZALASHNING ENERGIYA TEJAMKOR USULLARINI YARATISH	685
Ayubova Indiraxon Xamidovna, Ungarova Sohiba Isomiddinovna	
SSIQLIKAKKUMULYATORIDA FAZAVIY O'ZGARUVCHI MATERIALNI HISOBLASH GIDRODINAMIKASI USULLARIDAN FOYDALANIB MODELLASHTIRISH ORQALI TADQIQ QILISH	694
Mirzayev Mirfaz Salimovich, Hikmatov Behzod Amonovich, Sharifova Madina Sherali qizi	
BEVOSITA VA BILVOSITA SOLIQQA TORTISHNI EVOLYUTSION SHAKLLANISHINING NAZARIY VA HUQUQIY TAKOMILLASHUVI	700
Qodirov Bahodir Qudratovich	
A NEW VOCATIONAL PERSONALITY THEORY IN THE CHINESE CULTURAL CONTEXT: THEORETICAL CONSTRUCTION OF THE WBCP TEN-DIMENSIONAL MODEL	705
Wang Biao	
MINTAQA TURIZM SOHASINING INNOVATSION RIVOJLANISH OMILLARI KONTSEPTSIYASI.....	715
Q.A. Musaxanov	
O'ZBEKISTON HUDUDLARIDA SANOAT KLASTERLARI RIVOJLANISHINING TO'GRIDAN-TO'G'RI XORIJIY INVESTITSİYALAR OQIMIGA TA'SIRI VA EMPIRIK TAHLILI.....	719
Ollokulova Feruza Mansurovna, Noraliyeva Gavhar Murodkulovna	
KAOLIN RUDALARINI BOYITISHNING SAMARALI USULLARINI ILMIY ASOSDA TADQIQ ETISH	724
Ro'ziyev Ulug'bek Mamarasulovich, Xojiyeva Muxlisa Obid qizi, Saidaxmedov Aktam Abdisamiyevich	
АНАЛИЗ ТЕКУЩЕГО СОСТОЯНИЯ ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОГО ТРАНСПОРТА И ПРЕДЛОЖЕНИЕ НОВЫХ МЕТОДОВ	731
Зафарбек О. Каюмов	
INVESTITSİYALARNI OSHIRISH ASOSIDA OLIY TA'LIM MUASSASALARINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI BAHOLASH MEZONLARI	737
Abdurasulov Sardor To'liqin o'g'li	
MAHALLIY BUDJET XARAJATLARI VA ULARNING SAMARADORLIGI	745
Murabdullayev Abdulatif Baxtiyor o'g'li	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA SPORT TASHKILOTLARINING YANGI BIZNES MODELLARINI ISHLAB CHIQISH	749
G'ulamov Musurmon Sayfulla o'g'li	
MAJOR TRENDS AND THE DEVELOPMENT OF NEW INSURANCE PRODUCTS OFFERED BY COMMERCIAL BANKS	753
Rasulova Parizod Shuhrat qizi	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA RISK BOSHQARUVINING O'ZIGA XOS JIHATLARI.....	757
Jaloldinov Abdurahmon Olimovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA BOSHQARUV SAMARADORLIGINI BAHOLASH MEZONLARI VA KO'RSATKICHLARI	761
Zayavitdinova Nafisa Muxammadovna	
RAQAMLI MARKETING TADQIQOTLARI ASOSIDA SOTISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH MEXANIZMLARI	767
Abduxalilova Laylo Tuxtasinovna	
OPPORTUNITIES AND CHALLENGES OF STARTUP LAUNCHING IN UZBEKISTAN	774
Usmonkhujaeva Nigina G'ofur qizi	
TO'QIMACHILIK SANOATI KORXONALARIDA RAQOBATBARDOSHLIKNI OSHIRISHNING ZAMONAVIY ISTIQBOLLARI VA BOSHQARUV YONDASHUVLARI	779
Umarova Nilufar Abdukaxor qizi	

KANADANING IJTIMOYIY SUG'URTA TIZIMI	783
Javliyev Nuriddin Bektemir o'g'li	
INNOVATSION MARKETING KONSEPSIYASIGA O'TISH ORQALI KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHNING TASHKILY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI BAHOLASH VA MODELLASHTIRISH	787
Bobomurodov Qayimjon Homidovich	
HUDUDLARDA SPORT TURIZMI SOHASIDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIGINI SAMARALI SHAKLLANTIRISH MEXANIZMLARI.....	793
Kalandarov Jalol Abdujalilovich	
AGROKLASTERLAR SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING EKONOMETRIK MODELLARI	799
O'rinboyev Ulug'bek Otabekovich	
DAVLAT KORXONALARINING MOLIVAVIY FAOLIYATIGA NAZARIY YONDASHUV	808
Fayziyeva Nilufar Shuhrat qizi	
FARG'ONA VILOYATINING INDUSTRIAL RIVOJLANISHI.....	813
Davlyatova Gulnora Muxammadjonovna	
QURILISH SANOATI KORXONALARINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI VA ULARNI EKOLOGIK BOSHQARISH TAMOYILLARI	823
Xolov Xamza Tojiddinovich	
MINTAQAVIY INNOVATSION TIZIM SHAROITIDA OZIY-OVQAT SANOATI KORXONALARINING INNOVATSION SALOHİYATINI BOSHQARISH MEXANIZMLARINI MODELLASHTIRISH.....	831
Dadamirzayev Muzaffar Xabibullayevich	
KREDITORLIK QARZLARI HISOBINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	839
Ochilov Farhodjon Shavkatjon o'g'li, Nazarova Ozoda Vahobovna	

KREDITORLIK QARZLARI HISOBINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI

Ochilov Farhodjon Shavkatjon o'g'li

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti Audit kafedrasi dotsenti, DSc.

Nazarova Ozoda Vahobovna

O'zbekiston Respublikasi Bank-moliya akademiyasi tayanch doktoranti.

Annotatsiya. Mazkur maqolada 9-sonli "Moliyaviy instrumentlar" nomli moliyaviy hisobotning xalqaro standarti talablari asosida O'zbekistonda kreditorlik qarzlari hisobini yuritishning nazariy va amaliy jihatlarini kompleks tarzda tadqiq etilgan. Jumladan, kreditorlik qarzlari moliyaviy majburiyat sifatida dastlabki tan olish mezonlari, ularni keyingi baholash usullari, amortizatsiya qilingan qiymat modeli hamda samarali foiz stavkasi usulini qo'llashning o'ziga xos xususiyatlari tahlil qilingan. Shuningdek, moliyaviy majburiyatlarni hisobdan chiqarish tartibi, ularning moliyaviy hisobotda aks ettirilishi, milliy amaliyotni xalqaro standartlar bilan uyg'unlashtirish muammolariga alohida e'tibor qaratilgan. Maqolada amaliy misollar asosida kreditorlik qarzlari baholash va hisobga olish jarayonida uchraydigan metodologik muammolar yoritilgan hamda ularni bartaraf etish bo'yicha ilmiy asoslangan taklif va tavsiyalar ishlab chiqilgan. Olingan natijalar korxonalarda moliyaviy hisobotning shaffofligi va ishonchligini oshirishga, moliyaviy majburiyatlarni baholash aniqligini ta'minlashga hamda hisob siyosatini xalqaro standartlar asosida takomillashtirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: 9-sonli MHXS, moliyaviy instrumentlar, kreditorlik qarzlari, moliyaviy majburiyat, amortizatsiya qilingan qiymat, samarali foiz stavkasi, dastlabki tan olish, hisobdan chiqarish.

Abstract. This article comprehensively examines the theoretical and practical aspects of accounting for accounts payable in Uzbekistan based on the requirements of International Financial Reporting Standard IFRS-9 "Financial Instruments." In particular, the study analyzes the criteria for the initial recognition of accounts payable as a financial liability, subsequent measurement methods, the amortized cost model, and the specific features of applying the effective interest rate method. Special attention is also given to the derecognition of financial liabilities, their presentation in financial statements, and the issues of harmonizing national accounting practices with international standards. Based on practical examples, the paper identifies methodological problems arising in the valuation and accounting of accounts payable and develops scientifically grounded proposals and recommendations for their elimination. The obtained results contribute to increasing the transparency and reliability of financial reporting, ensuring accurate measurement of financial liabilities, and improving accounting policies in accordance with international standards.

Keywords: IFRS-9, financial instruments, accounts payable, financial liability, amortized cost, effective interest rate, initial recognition, derecognition.

Аннотация. В данной статье на основе требований Международного стандарта финансовой отчётности IFRS-9 "Финансовые инструменты" комплексно исследованы теоретические и практические аспекты ведения учёта кредиторской задолженности в Узбекистане. В частности, проанализированы критерии первоначального признания кредиторской задолженности как финансового обязательства, методы её последующей оценки, модель амортизированной стоимости, а также особенности применения метода эффективной процентной ставки. Кроме того, особое внимание уделено порядку прекращения признания финансовых обязательств, их отражению в финансовой отчётности и проблемам гармонизации национальной практики с международными стандартами. На основе практических примеров раскрыты методологические проблемы, возникающие при оценке и учёте кредиторской задолженности, а также разработаны научно обоснованные предложения и рекомендации по их устранению. Полученные результаты способствуют повышению прозрачности и достоверности финансовой отчётности предприятий, обеспечению точности оценки финансовых обязательств и совершенствованию учётной политики в соответствии с международными стандартами.

Ключевые слова: IFRS-9, финансовые инструменты, кредиторская задолженность, финансовое обязательство, амортизированная стоимость, эффективная процентная ставка, первоначальное признание, прекращение признания.

KIRISH

Jahon iqtisodiyotida moliyaviy hisobotning shaffofligi va ishonchliligini ta'minlash masalasi so'nggi yillarda yanada dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Ayniqsa, globallashuv sharoitida investorlar, kreditorlar va boshqa manfaatdor tomonlar uchun moliyaviy axborotning sifatli, tushunarli hamda taqqoslanadigan bo'lishi muhim hisoblanadi. Shu nuqtai nazardan, 9-sonli "Moliyaviy instrumentlar" nomli Moliyaviy hisobotning xalqaro standarti moliyaviy instrumentlarni, jumladan, moliyaviy majburiyatlarni hisobga olish va baholashda yagona yondashuvni shakllantirishga xizmat qilmoqda.

Xalqaro amaliyotda kreditorlik qarzlari korxonalarining moliyaviy majburiyatlari tarkibida muhim o'rin tutadi va ularni to'g'ri hisobga olish korxonaning moliyaviy holatini xolis baholashda hal qiluvchi ahamiyatga ega. Kreditorlik qarzlarni dastlabki tan olish, keyingi baholash, amortizatsiya qilingan qiymat bo'yicha hisoblash hamda samarali foiz stavkasi usulini qo'llash masalalari xalqaro ilmiy tadqiqotlarda keng o'rganilmoqda. Shu bilan birga, moliyaviy majburiyatlarni hisobdan chiqarish va moliyaviy hisobotda to'g'ri taqdim etish masalalari ham audit hamda buxgalteriya hisobi nazariyasida muhim ilmiy yo'nalishlardan biri sifatida e'tirof etilmoqda.

O'zbekiston iqtisodiyotida ham moliyaviy hisobotni xalqaro standartlar asosida yuritishga bosqichma-bosqich o'tish jarayoni izchil amalga oshirilmoqda. Bu esa korxonalarda kreditorlik qarzlari hisobini tashkil etish va yuritishda yangi talablarni yuzaga keltirmoqda. Ayniqsa, milliy hisob amaliyotini MHXS talablariga moslashtirish, moliyaviy majburiyatlarni baholashda zamonaviy usullarni joriy etish hamda hisob siyosatini takomillashtirish masalalari muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Shu munosabat bilan, kreditorlik qarzlari hisobining o'ziga xos xususiyatlarini nazariy va amaliy jihatdan chuqur o'rganish, mavjud imkoniyatlarni aniqlash hamda ularni yanada rivojlantirish bo'yicha ilmiy asoslangan taklif va tavsiyalar ishlab chiqish dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi. Mazkur maqola aynan ushbu masalalarni qamrab olib, korxonalarda moliyaviy hisobot sifatini oshirish va xalqaro standartlarga mos hisob tizimini shakllantirishga qaratilgan.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Moliyaviy majburiyatlar tushunchasi buxgalteriya hisobi va moliyaviy hisobot nazariyasida muhim o'rin egallaydi. Xalqaro amaliyotda moliyaviy majburiyatlar ta'rifi 9-sonli "Moliyaviy instrumentlar" nomli Moliyaviy hisobotning xalqaro standartida keltirilgan. Unga ko'ra, moliyaviy majburiyat — bu korxonaning o'tgan voqealar natijasida yuzaga kelgan hamda kelgusida iqtisodiy resurslarni (odatda pul mablag'lari yoki boshqa moliyaviy aktivlarni) boshqa tomonga o'tkazish majburiyatini ifodalovchi qarzdorlikdir [1]. Mazkur ta'rif moliyaviy majburiyatlarning iqtisodiy mohiyatini ochib beradi hamda ularni hisobga olish va baholashda asosiy nazariy mezon bo'lib xizmat qiladi.

Xorijiy iqtisodchi olimlar moliyaviy majburiyatlarni turlicha talqin qiladilar. Jumladan, S. Davidson va R. Weil moliyaviy majburiyatlarni korxonaning tashqi subyektlar oldidagi huquqiy hamda iqtisodiy javobgarligi sifatida baholab, ularning asosiy xususiyatini kelgusida aktivlar chiqimi bilan bog'laydilar [2].

Shuningdek, B. Ahmed moliyaviy majburiyatlarni korxonalar resurslarining kelgusida kamayishiga olib keluvchi iqtisodiy talablar majmuasi sifatida izohlaydi. Uning fikriga ko'ra, majburiyatlarni to'g'ri baholash moliyaviy hisobotning ishonchliligiga bevosita ta'sir ko'rsatadi [3].

Mahalliy iqtisodchi olimlar ham moliyaviy majburiyatlar mazmunini milliy amaliyot nuqtai nazaridan tadqiq etganlar. Xususan, F. Ochilov va S. Mahmudov moliyaviy majburiyatlarni korxonaning kreditorlar oldidagi qarzdorlik majburiyatlari sifatida talqin qilib, ularni samarali boshqarish korxonalar moliyaviy barqarorligini ta'minlashda muhim omil ekanligini ta'kidlaydilar [4].

Iqtisodchi olim A. To'ychiyev esa majburiyatlar hisobini tashkil etishda ularning turlari, baholash usullari va hisob siyosatida aks ettirilishining ahamiyatiga alohida e'tibor qaratadi [5].

Ilmiy adabiyotlarda kreditorlik qarzlari moliyaviy majburiyatlarning eng muhim tarkibiy qismi sifatida qaraladi. Ularning dastlabki tan olinishi, keyingi baholanishi va hisobdan chiqarilishi masalalari 9-sonli MHXS talablari asosida amalga oshirilishi lozim. Ayniqsa, amortizatsiya qilingan qiymat usuli hamda samarali foiz stavkasi metodini qo'llash orqali kreditorlik qarzlarni baholash xalqaro amaliyotda keng tarqalgan. Bu esa moliyaviy hisobotda majburiyatlarning real qiymatini aks ettirishga xizmat qiladi [6].

Yuqorida keltirilgan ilmiy qarashlar tahlili shuni ko'rsatadiki, moliyaviy majburiyatlar tushunchasi va ularning hisobini tashkil etish masalalari ham nazariy, ham amaliy jihatdan izchil rivojlanib bormoqda. Shu bilan birga, milliy amaliyotni xalqaro standartlar bilan uyg'unlashtirish, kreditorlik qarzlarni baholash va hisobga olishda ilg'or usullarni joriy etish bugungi kundagi muhim ilmiy hamda amaliy vazifalardan biri hisoblanadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda kreditorlik qarzlari hisobining o'ziga xos xususiyatlarini chuqur o'rganish, ularni 9-sonli "Moliyaviy instrumentlar" nomli Moliyaviy hisobotning xalqaro standarti talablari asosida takomillashtirish yo'nalishlarini aniqlash maqsadida kompleks ilmiy yondashuvlardan foydalanildi. Tadqiqot jarayonida nazariy va empirik usullar uyg'unligiga asoslangan metodologik yondashuv qo'llanildi.

Tadqiqotning nazariy asosini Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari, xususan IFRS Conceptual Framework hamda IFRS-9 "Financial Instruments" standartlari, shuningdek, mahalliy va xorijiy olimlarning moliyaviy majburiyatlar, kreditorlik qarzlari hisobi hamda ularni baholashga oid ilmiy ishlari tashkil etdi. Mazkur manbalarni o'rganishda qiyosiy tahlil, mantiqiy umumlashtirish va ilmiy abstraksiya usullaridan foydalanildi.

Amaliy qismda kreditorlik qarzlari tan olish, baholash va moliyaviy hisobotda aks ettirish jarayonlari tizimli yondashuv asosida tahlil qilindi. Xususan, korxonalarda kreditorlik qarzlari muddatiga, iqtisodiy mazmuniga, baholash usuliga va qarz manbasiga ko'ra tasniflash mezonlari ishlab chiqildi hamda ularning boshqaruv qarorlarini qabul qilishdagi ahamiyati baholandi. Shuningdek, kreditorlik qarzlari dastlabki tan olish bosqichlari bo'yicha algoritmik model ishlab chiqilib, amaliyotga tatbiq etish imkoniyatlari asoslandi.

Tadqiqot davomida iqtisodiy-statistik tahlil, guruhlash, taqqoslash, jadval va grafik talqin usullaridan foydalanildi. Kreditorlik qarzlari amortizatsiya qilingan qiymat bo'yicha baholashda samarali foiz stavkasi usulining afzalliklari tahlil qilinib, moliyaviy natijalarga ta'siri baholandi. Shu bilan birga, milliy hisob amaliyoti bilan xalqaro standartlar o'rtasidagi tafovutlar aniqlanib, ularni uyg'unlashtirish bo'yicha ilmiy asoslangan takliflar ishlab chiqildi.

Mazkur metodologik yondashuv tadqiqot natijalarining ilmiy asoslanganligini, amaliy ahamiyatini va ishonchlilikini ta'minlashga xizmat qiladi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Kreditorlik qarzlari korxonaning moliyaviy majburiyatlarining asosiy tarkibiy qismi bo'lib, ularni to'g'ri tasniflash moliyaviy hisobotning shaffofligi va ishonchlilikini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Xalqaro amaliyotda, xususan, 9-sonli "Moliyaviy instrumentlar" nomli Moliyaviy hisobotning xalqaro standarti talablariga muvofiq, kreditorlik qarzlari turli mezonlar asosida guruhlanadi. Jumladan, ularni muddatiga ko'ra qisqa va uzoq muddatli, iqtisodiy mazmuniga ko'ra tovarlar hamda xizmatlar uchun qarzlari, moliyaviy qarzlari, hisob-kitoblar bo'yicha qarzlari, shuningdek, baholash usuliga ko'ra amortizatsiya qilingan qiymat bo'yicha baholanadigan majburiyatlar va haqqoniy qiymat bo'yicha baholanadigan majburiyatlar sifatida tasniflash mumkin. Ushbu tasnif moliyaviy majburiyatlarining mohiyatini chuqurroq anglashga hamda ularni boshqarish samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Shu bilan birga, kreditorlik qarzlari tasniflash ularning hisobga olinishi va moliyaviy hisobotda aks ettirilishiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Masalan, qisqa muddatli majburiyatlar korxonaning joriy likvidligini baholashda muhim ko'rsatkich hisoblanadi, uzoq muddatli qarzlari esa korxonaning moliyaviy barqarorligi va kapital tuzilmasini tahlil qilishda asosiy ahamiyat kasb etadi. Bundan tashqari, kreditorlik qarzlari turli toifalarga ajratish orqali risklarni aniqlash, to'lov qobiliyatini baholash hamda moliyaviy rejalashtirish jarayonlarini samarali tashkil etish imkoniyati yaratiladi. Shu jihatdan, kreditorlik qarzlari ilmiy asoslangan tasnifi buxgalteriya hisobi va audit amaliyotida muhim metodologik ahamiyatga ega (1-jadval).

1-jadval. Kreditorlik qarzlari tasnifi¹

№	Tasniflash mezon	Kreditorlik qarz turlari	Qisqacha tavsif
1	Muddatiga ko'ra	Qisqa muddatli	1-yilgacha bo'lgan qarzlari, joriy majburiyatlar
		Uzoq muddatli	1-yildan ortiq muddatga ega majburiyatlar
2	Iqtisodiy mazmuniga ko'ra	Tovar va xizmatlar uchun qarzlari	Yetkazib beruvchilar va pudratchilarga qarzlari
		Moliyaviy qarzlari	Kreditlar, qarzlari va boshqa moliyaviy majburiyatlar
		Byudjet va soliqlar bo'yicha	Soliqlar va majburiy to'lovlar bo'yicha qarzlari
		Xodimlar bilan hisob-kitoblar	Ish haqi va boshqa to'lovlar bo'yicha qarzlari

1 Muallif ishlanmasi.

3	Baholash usuliga ko'ra	Amortizatsiyalangan qiymatda baholanadigan uzoq va qisqa muddatli majburiyatlar	Samarali foiz stavkasi usuli asosida baholanadi
		Foyda yoki zarar orqali haqqoniy qiymatda baholanadigan uzoq va qisqa muddatli majburiyatlar	Bozor qiymati asosida baholanadi
4	Qarz manbasiga ko'ra	Ichki qarzlilar	Ajratilgan bo'linmalarga bo'lgan qarzlilar yoki bog'liq tomonlardan qarzlilar
		Tashqi qarzlilar	Tashqi kreditorlar oldidagi majburiyatlar

Yuqorida keltirilgan tasnif kreditorlik qarzlilarining turlari va ularning iqtisodiy mazmunini tizimli ravishda yoritib beradi hamda ularni hisobga olish, baholash va moliyaviy hisobotda to'g'ri aks ettirishni ta'minlashga xizmat qiladi. Shuningdek, mazkur tasnif korxonaning likvidligi va moliyaviy barqarorligini samarali boshqarish uchun muhim axborot manbai hisoblanadi.

Kreditorlik qarzlilar moliyaviy majburiyat sifatida moliyaviy hisobotda tan olinishi uchun, avvalo, ular Moliyaviy hisobot xalqaro standartlarining Konseptual asosida belgilangan majburiyat ta'rifiga javob berishi lozim. Ya'ni, korxonada o'tgan xo'jalik operatsiyalari natijasida boshqa shaxslar oldida iqtisodiy resurslarni, odatda pul mablag'larini, berish majburiyatini o'z zimmasiga olgan bo'lishi kerak. Shuningdek, mazkur majburiyatni tan olish uchun uning qiymatini ishonchli baholash imkoniyati mavjud bo'lishi hamda kelgusida iqtisodiy manfaatlarning chiqib ketish ehtimoli yuqori bo'lishi talab etiladi.

9-sonli "Moliyaviy instrumentlar" nomli Moliyaviy hisobotning xalqaro standarti talablariga muvofiq, kreditorlik qarzlilar dastlabki tan olishda, odatda, ularning haqqoniy qiymatida baholanadi. Agar moliyaviy majburiyat oddiy shartlar asosida yuzaga kelgan bo'lsa (masalan, tovarlar va xizmatlar uchun qarz), u holda uning dastlabki qiymati shartnoma bo'yicha to'lanishi lozim bo'lgan summaga teng bo'ladi. Bunda ayrim holatlarda tranzaksiya xarajatlari ham hisobga olinishi mumkin, agar ular moliyaviy majburiyatni shakllantirish bilan bevosita bog'liq bo'lsa.

Kreditorlik qarzlilarini tan olish jarayonida muhim jihatlardan biri — moliyaviy majburiyat yuzaga kelgan sana hisoblanadi. Ya'ni, korxonada tovarlar yoki xizmatlarni qabul qilgan yoxud shartnoma bo'yicha majburiyatni o'z zimmasiga olgan vaqtda ushbu qarz tan olinadi. Shu bilan birga, agar hisob-kitoblar kechiktirilgan to'lov sharti asosida amalga oshirilsa, majburiyatning haqiqiy qiymatini aniqlashda diskontlash usulidan foydalanish talab etilishi mumkin.

Quyidagi jadvalda 9-sonli "Moliyaviy instrumentlar" nomli Moliyaviy hisobotning xalqaro standarti talablari asosida kreditorlik qarzlilarini moliyaviy majburiyat sifatida tan olish bosqichlari va ularning mazmuni tizimlashtirilgan (2-jadval).

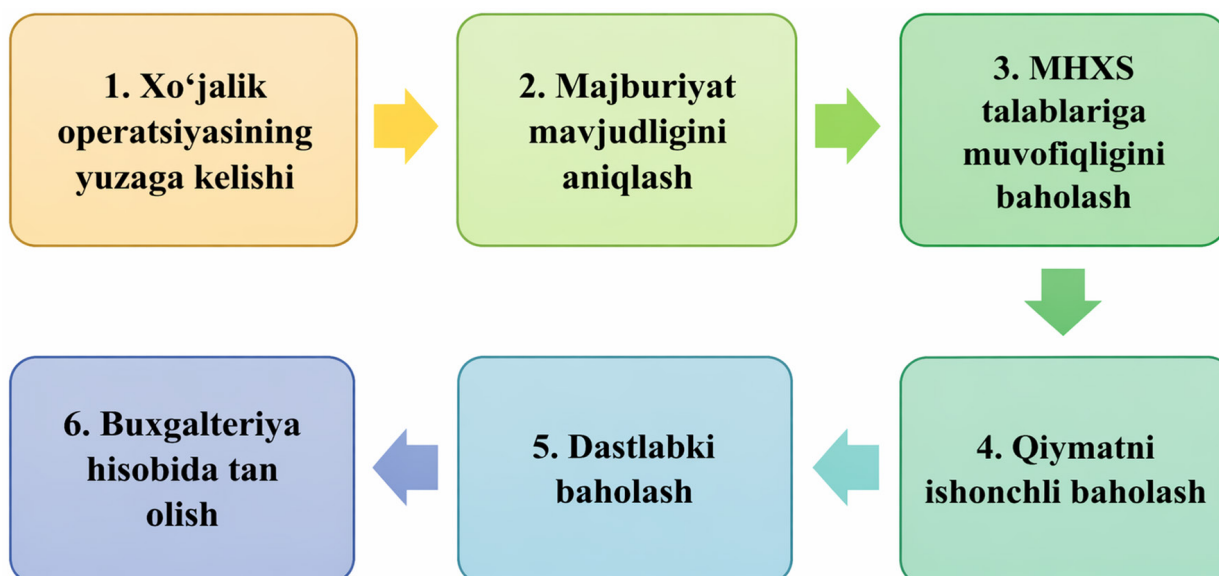
2-jadval. Kreditorlik qarzlilarini tan olish bosqichlari²

№	Tan olish bosqichi	Mazmuni	Asosiy talab
1	Majburiyat yuzaga kelishini aniqlash	Xo'jalik operatsiyasi natijasida qarzдорlik paydo bo'lishi	O'tgan voqea mavjud bo'lishi
2	Ta'rifga muvofiqlik	Moliyaviy majburiyat sifatida tan olish mezonlari	Iqtisodiy resurs chiqimi ehtimoli
3	Qiymatni baholash	Qarz summasini ishonchli aniqlash	Ishonchli baholash imkoniyati
4	Dastlabki baholash	Haqqoniy qiymatda tan olish	Haqqoniy qiymat asosida baholash
5	Hisobga olish	Buxgalteriya hisobida aks ettirish	Hisob siyosatiga muvofiq

Mazkur bosqichlar kreditorlik qarzlilarini to'g'ri va izchil tan olishni ta'minlab, moliyaviy hisobotda majburiyatlarning haqqoniy aks ettirilishiga xizmat qiladi.

Quyida kreditorlik qarzlilarini tan olish jarayonining algoritmi ketma-ketlik asosida ifodalangan (1-rasm).

2 Muallif ishlanmasi.

1-rasm. Kreditorlik qarzlarni tan olish tartibi³

Keltirilgan algoritim kreditorlik qarzlarni tan olish jarayonini tizimli ravishda ifodalaydi hamda ularni hisobga olishda xalqaro standartlar talablariga muvofiq yondashuvni ta'minlaydi.

Xulosa qilib aytganda, kreditorlik qarzlarni tan olish 9-sonli "Moliyaviy instrumentlar" nomli Moliyaviy hisobotning xalqaro standarti talablari asosida amalga oshirilib, ularni to'g'ri va o'z vaqtida hisobga olish moliyaviy hisobotning ishonchligi hamda shaffofligini ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Mazkur mavzu bo'yicha olib borilgan ilmiy-tadqiqot natijalari asosida quyidagi xulosalar shakllantirildi. Kreditorlik qarzlarni 9-sonli "Moliyaviy instrumentlar" nomli Moliyaviy hisobotning xalqaro standarti talablari asosida to'g'ri tan olish va baholash korxonalarida moliyaviy majburiyatlarning haqqoniy aks ettirilishini ta'minlaydi hamda moliyaviy hisobotning shaffofligi va ishonchligini oshiradi. Amortizatsiya qilingan qiymat usuli va samarali foiz stavkasi metodini qo'llash kreditorlik qarzlarning real iqtisodiy qiymatini aniqlashga xizmat qiladi, shuningdek, moliyaviy natijalarni hisoblashda yuqori aniqlikni ta'minlaydi. Kreditorlik qarzlari hisobini xalqaro standartlar talablariga muvofiq tashkil etish korxonalarida likvidlikni samarali boshqarish, moliyaviy risklarni kamaytirish hamda investitsion jozibadorlikni oshirishga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Umuman olganda, kreditorlik qarzlari hisobini zamonaviy xalqaro yondashuvlar asosida takomillashtirish korxonalar moliyaviy barqarorligini mustahkamlash, boshqaruv samaradorligini oshirish va moliyaviy hisobot sifatini yangi bosqichga olib chiqishda muhim omil hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. IFRS Conceptual Framework. International Accounting Standards Board (IASB). (2018). Conceptual Framework for Financial Reporting. London: IFRS Foundation.
2. IFRS 9 Financial Instruments. International Accounting Standards Board (IASB). (2014). International Financial Reporting Standard 9: Financial Instruments. London: IFRS Foundation.
3. Stickney, C. P., & Weil, R. L. (1987). Accounting: The Language of Business (6th ed.). Thomas Horton and Daughters.
4. Belkaoui, A. R. (2004). Accounting Theory (5th ed.). Thomson Learning.
5. Larson, K. D., & Miller, P. B. (2015). Fundamental Accounting Principles (23rd ed.). McGraw-Hill Education.
6. Weygandt, J. J., Kimmel, P. D., & Kieso, D. E. (2019). Financial Accounting (10th ed.). Wiley.
7. Ochilov, F. Sh. (2025). Aksiyadorlik jamiyatlarida majburiyatlar hisobi va auditi metodologiyasini takomillashtirish. Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc) dissertatsiyasi avtoreferati. Toshkent. 86 b.
8. Mahmudov, S. K. (2006). Aksiyadorlik jamiyatlarida majburiyatlar hisobi va tahlilini takomillashtirish. Iqtisodiyot fanlari nomzodi dissertatsiyasi avtoreferati. Toshkent. 22 b.
9. To'ychiyev, A. J. (2010). Majburiyatlar hisobi va tahlilining nazariy-metodologik muammolari. Monografiya. Toshkent: "IQTISOD-MOLIYA". 272 b.

3 Muallif ishlanmasi.

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Abdurahmon Qurbonov

2026. № 4

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100